

Bij Olympische Spelen in Parijs staat open deur-politiek op het spel

Posted on 24 juli 2024 by Theo Jongedijk

Europa laat zich makkelijk vergelijken met een gatenkaas. Wie uit welk werelddeel dan ook zich ten doel stelt hierheen te komen, wordt zo weinig in de weg gelegd dat zelfs een dichtbevolkt land als het onze een nauwelijks meer te behappen toestroom kent. Of we het willen of niet, we zijn als gevolg daarvan een populair immigratieland geworden.

Eigen bewoners van de lidstaten wordt sinds 1995 met de instelling van het Schengengebied geen strobreed meer in de weg gelegd waar het gaat om wonen, werken, studeren of met pensioen gaan. Wie nu als EU-ingezetene naar Parijs wil om de Olympische Spelen bij te wonen, kan dat zonder dat er een reisdocument moet worden getoond.

Veiligheid is de keerzijde

Zelfs vier niet EU-landen, te weten Liechtenstein, Noorwegen, IJsland en Zwitserland, zijn ook bij Schengen aangesloten. Cyprus en Ierland vallen wat dat

betreft juist buiten de boot.

Bulgaren en Roemenen zijn de nieuwste Schengen-bevoorrechten en hoeven sinds dit voorjaar in de lucht- en zeehavens van de Europese Unie geen paspoort meer te laten zien.

Deze 'opendeur'-politiek is gunstig voor bedrijven en personen die grensoverschrijdend werken, of snel even langs willen bij familie of vrienden in een ander aangesloten land. Het bespaart veel gedoe, tijd en geld.

De 'grenzeloze'-medaille heeft echter ook een keerzijde: veiligheid. Niet iedereen die hier naartoe komt, blijkt van goede wil te zijn om het eufemistisch uit te drukken. Om die reden moet er steeds vaker een keuze worden gemaakt tussen reisbeperkingen en veiligheid.

Schengen stelt Europa voor een moeilijke keuze: hoe is er een verantwoord evenwicht te vinden tussen gatenkaas en belegerd fort.

Het was even wennen voor vroege vakantiegangers die ten tijde van het Europees voetbalkampioenschap met de auto via Duitsland naar een verder weg gelegen bestemming wilden rijden. Files bij de grensovergangen met onze oosterburen door controles van Duitse grenswachten.

Of het Europees Kampioenschap voetbal juist daardoor een even sportief als vredig verlopen evenement is geworden, zullen de achterafstudies en analyses van data moeten uitwijzen. Politie en douane in Duitsland hielden vanaf 7 juni nauwlettend in de gaten wie er zich van over de grens richting voetbalstadions in onder andere Berlijn, Dortmund, Hamburg en München begaf.

Er volgden tot 19 juli meer dan elfhonderd aanhoudingen, zijnde een bont gezelschap van wat de Duitse autoriteiten 'criminelen' en gewelddadig geachte 'voetbalhooligans' noemden. Meer dan achtduizend anderen werden aan de grens als ongewenst vreemdeling teruggestuurd, voorzien van het etiketje 'unerlaubt'.

Debat over permanente grenscontroles

Met oog op de Olympische Spelen in Parijs is door de regering in Berlijn besloten de speciale controles aan de grens met Frankrijk tot 30 september in stand te houden.

Bij onze oosterburen heeft de bijvangst van criminelen ten tijde van het Europees voetbalkampioenschap tot een discussie geleid over permanente herinvoering van grenscontroles.

Christendemocraten en liberalen zijn daar uit het oogpunt van verbeterde veiligheid voorstander van. De Groenen verklaarden zich direct tegen. De milieupartij vindt dat deze vorm van belemmering grenspendelaars en zakenmensen anno 2024 niet meer kan worden aangedaan.

Ook grenscontroles in Frankrijk

De Franse hoofdstad verwacht in de laatste week van juli tot 11 augustus ongeveer tienduizend sporters die in competitie gaan om brons, zilver en goud. Het aantal toeschouwers laat zich nog niet precies berekenen, maar zeker is dat Parijs mogelijk miljoenen vreemdelingen over de vloer gaat krijgen.

Alle verloven bij politie en veiligheidsdiensten zijn ingetrokken en van 20 juli tot 30 september 2024 worden de grenscontroles aan de land- en luchtbinnengrenzen tijdelijk heringevoerd.

'De Schengenregels schaffen de interne grenscontroles af en harmoniseren en versterken de bescherming van de buitengrenzen van het gebied. Eenmaal binnen het Schengengebied kunnen mensen van het ene EU-land naar het andere reizen zonder onderworpen te zijn aan grenscontroles, wat geldt als algemene regel. Bevoegde nationale autoriteiten kunnen personen controleren bij de binnengrenzen, bijvoorbeeld op verzoek van de politie om het toezicht tijdelijk op te voeren,' luidt de officiële redactie met betrekking tot grenscontroles van het Europees Parlement.

Verhoogde veiligheidsproblemen en ernstige grensoverschrijdende criminaliteit, alsmede de uitbraak van Covid-19, leidden in de afgelopen jaren her en der tot tijdelijke herinvoering van grenscontroles.

In april van dit jaar zijn er door het Europees Parlement duidelijke termijnen vastgesteld voor controles aan de binnengrenzen, zoals die nu bij het Europese Kampioenschap voetbal en de Olympische Spelen door individuele landen – Duitsland en Frankrijk – zijn ingesteld. Dat kan bovendien alleen maar als er sprake is van 'een ernstige bedreiging van de openbare orde of interne veiligheid'.

De Adviesraad Migratie in ons land vreest dat door het gebruik van dit soort termen lidstaten zeer brede discretionaire bevoegdheden krijgen, wat discriminatoire en strenge grenscontroles kan normaliseren: 'Schengen moet een gebied blijven van open grenzen en eenheid.'

Toekomst van Schengen staat op het spel

Binnen Europa zijn er ondertussen systemen in ontwikkeling om criminelen en terroristen, of een ieder ander die een veiligheidsrisico vormt, te detecteren en te screenen al voordat ze de EU binnenreizen.

Het gaat in deze om het Europese Reisinformatie- en Autorisatiesysteem (Etias) dat naar verwachting medio 2025 operationeel kan zijn. Twee jaar later moet er dan aanvullend een Europees grens- en kustwachtagentschap zijn opgetuigd. Een permanent korps van tienduizend man om de veiligheid van Europa extra te vergroten.

De ogen van de wereld, in het bijzonder die van sportliefhebbers en veiligheidsdiensten, zijn nu allereerst gericht op de Olympische Spelen in Parijs. Er staan niet alleen medailles op het spel, maar misschien nog wel belangrijker voor ons continent, ook de toekomst van Schengen.

Theo Jongedijk *is journalist.*

Wynia's Week *verschijnt altijd, twee keer per week.* ***Het zijn de donateurs die dat mogelijk maken.*** *Nog geen donateur? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*